

Täysistunto

Torstai 18.11.2021 klo 16.00—19.38

11. Lakialoite laiksi rikoslain 23 luvun 9 §:n sekä pakkokeinolain 9 luvun 2 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 27/2021 vp Mia Laiho kok ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. Edustaja Laiho, olkaa hyvä, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

18.52 **Mia Laiho kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehdotan lakialoitteessani, että rikoslain 23 luvun 9 §:ää muutetaan siten, että liikennejuopumuksesta voidaan tuomita ajoneuvonkuljettaja sakkoon tai vankeuteen, jos hän nautittuaan alkoholia tai muita päihkeitä ajaa moottoritonta ajoneuvoa, moottorilla varustettua polkupyörää tai kevyttä sähköajoneuvoa ja veren alkoholipitoisuus ajon aikana tai sen jälkeen on vähintään 1 promille tai vähintään 0,44 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa.

Tämän lisäksi lakialoitteellani ehdotan muutettavaksi pakkokeinolain 9 luvun 2 §:ää siten, että poliisimies voi määrätä moottorikäyttöisen ajoneuvon, moottorittoman ajoneuvon, moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettajan tai muussa rikoslain 23 luvussa tarkoitettussa tehtävässä toimivan kokeeseen, joka tehdään tämän mahdollisesti nauttiman alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi. Kokeesta kieltäytymisen taikka kokeen suorittamisen turvaamisen tai luotettavan koetuloksen saamisen vuoksi voidaan toimittaa henkilön katsastus, johon ei tarvita pidättämiseen oikeutettua virkamiehen päätöstä.

Arvoisa puhemies! Sähköpotkulautojen määrä on kasvanut huimasti, ja samaan aikaan niiden ongelmat ovat räjähtäneet käsiin. Rajoituksia ensi kesää varten on tehtävä, sillä sähköpotkulautojen ja alkoholin aiheuttamat onnettomuudet kuormittivat sairaalapäivystyksiä etenkin kesäisin ja viikonloppuöisin. Niitä on edelleenkin, mutta suurin osa onnettomuuksista on keskittynyt lämpimämpään kauteen. Emme saa unohtaa nyt talven tullen tätä ongelmatiikkaa, mitä sähköpotkulaudat ovat aiheuttaneet.

Laudat kulkevat ilman viritystäkin 25 kilometriä tunnissa, mikä on kaupunkiolosuhteissa kova ja hallitsematon vauhti. Kaatuessa vammat kohdistuvat yleensä päähän ja vaativat kohtalaisen usein myöskin leikkaushoitoa. Pienikin kolhu päähän voi olla kohtalokas tai aiheuttaa peruuttamattomia vammoja aivoihin. Tälle vuodelle on tullut jo ennätyspaljon sähköpotkulautaannettomuuksia, jotka ovat vaatineet myös erikoissairaanhoidon leikka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

ushoitoa. Turussa tehdyn tutkimuksen mukaan lähes 90 prosenttia onnettomuuksista on tapahtunut päihteiden alaisena, ja on vain ajan kysymys, koska ensimmäinen alkoholin alaisen kuolonuhrin vaatinut onnettomuus Suomessa tapahtuu. Jo pienemmästäkin tällistä voi seurata vakavia aivoverenvuotoja, jotka saattavat vammauttaa peruuttamattomalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Pelkästään Töölön sairaalassa Helsingissä — sairaalassa, joka on erikoissairaanhoidon päivystys, johon viedään vakavasti loukkaantuneita — on hoidettu tänä vuonna 170 sähköpotkulaudalla itsensä loukannutta potilasta. Heistä noin 50 prosenttia on ollut päihteiden alaisena. Vertailun vuoksi koko viime vuonna Töölössä hoidettiin lähes puolet vähemmän eli 90 sähköpotkulaudalla loukkaantunutta potilasta ja 78 potilasta vuonna 2019. Vammautuneiden potilaiden määrä on siis viimevuotiseen nähden huomattavasti lisääntynyt eli samassa suhteessa kuin sähköpotkulautojen käyttö on yleistynyt. Sähköpotkulautojen kausi on myös nykyään melko pitkä, maaliskuusta jopa joulukuuhun asti. Edelleen siis viime viikkoina Töölön sairaalassa lääkärit ja hoitajat ovat hoitaneet näitä potilaita.

Toinen esimerkki sairaaloista on Meilahden sairaalan yhteispäivystyksestä HUSista, jossa hoidettiin vajaassa kahdessa kuukaudessa, toukokuun alusta juhannukselle saakka, 143 sähköpotkulautoonnettomuuksissa loukkaantunutta — siis tämä vain vajaan kahden kuukauden aikana. Merkittävänä voidaan pitää, että yhden kesäkuisen viikonloppuyön aikana 25 prosenttia Meilahden yhteispäivystykseen tuoduista pientraumapotilaista oli loukkaantunut sähköpotkulautoonnettomuudessa.

Sen lisäksi, että nämä lisääntyneet onnettomuudet kuormittavat päivystyksiä ja jo entisestään kasvanutta sote-henkilökunnan työtaakkaa ja ensihoitoa, niin jokainen loukkaantuminen ja saatu vamma voi aiheuttaa eripituisia sairauslomia ja saattaa vaikuttaa ihmisen työkykyyn koko loppuelämän ajan.

Sähköpotkulaudat ovat tarjonneet ihmisille uudenlaisen tavan liikkua erityisesti kaupunkialueilla, ja erityisesti nuoriso on ottanut ne ilolla vastaan. Ymmärrän hyvin niiden helpokäyttöisyyden, mutta selkeät pelisäännöt ja vastuut on oltava niiden käytölle, niin että muut ihmiset ja liikenne huomioidaan. Lainsäädännön on pysyttävä uusien liikkumismuotojen mukana ja vastattava niiden myötä syntyviin uusiin turvallisuushaasteisiin.

Arvoisa puhemies! Tein sähköpotkulautojen ongelmista kirjallisen kysymyksen jo vuonna 2019. Siihen vastasi silloinen liikenneministeri Sanna Marin, ja hänen vastauksestaan saa kuvan, että lainsäädäntö sähköpotkulautojen ja päihteiden osalta on kunnossa. Mutta päinvastoin, lainsäädäntö tarvitsee muutoksen. Päivystyspoliklinikoiden arkitodelisuus ja roimasti lisääntyneet tapaturmat puhuvat karua kieltä lainsäädännön ajantasaisuudesta. Jos emme lainsäädännöllisesti tee raameja, joiden sisällä toimia, emme saa pidemmälle kestäviä toiminnan muutoksia. Pelisäännöt tarvitaan myös näille uudennlaisille liikkumisvälineille. Maailma muuttuu, ja lainsäädännön on pysyttävä mukana.

Tämä lakialoitteeni tuo promillerajan moottoroimattomien ajoneuvojen kuljettamiseen, kuten sähköpotkulautiluun tai sähköpyöräilyyn. Rikoslain muutoksen perusteella ajamisesta yli promillen humalassa tai huumeiden vaikutuksen alaisena voisi seurata sakkoja tai jopa kolme kuukautta vankeutta. Poliisille annettaisiin myös oikeus puhalluttaa pyöräilijät ja sähköpotkulautilijat. Lakialoitteen tarkoituksena on ennaltaehkäistä päihteiden käytöstä johtuvia onnettomuuksia ja antaa poliisille enemmän työkaluja puuttua lisääntyneeseen riskikäyttäytymiseen ja holtittomaan ajamiseen.

Liikenteessä on kuljettajan turvallisuuden lisäksi huomioitava myös muut ajoneuvot ja kävelijät. Humalassa reaktiokyky hidastuu ja ihmiset ottavat kovempia riskejä kuin selvin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

päin. Nurkan takana voi koska vain tulla vanhus, koiranulkoiluttaja tai vaikka taapero. Päihteiden käyttöön puuttumisen lisäksi kaupunkien ja vuokrayritysten on sovittava pelisäännöistä ympäriinsä lojuvien sähköpotkulautojen ongelman ratkaisemiseksi. Sähköpotkulaudat eivät voi jäädä lojumaan ympäriinsä mihin vaan ja aiheuttamaan liikenneturvallisuuden vaarantumista ja onnettomuusriskin kasvua muille, erityisesti kevyen liikenteen väylillä liikkuville.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

18.59 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Laihoa tästä lakialoitteesta ja siitä, että hän nostaa todella tärkeän asian esille.

Tässä lakialoitteessa tosiaan vaaditaan promillerajaa sähköpotkulautojen ja muiden sähköisten ajoneuvojen kuljettajille. Alkoholihaan ja alkoholin vaikutuksen alaisena liikenteessä kulkeminen aiheuttaa meille vuosittain valtavasti paitsi inhimillistä kärsimystä myös kustannuksia yhteiskunnalle, kuten edustaja Laiho tuossa esittelypuheenvuorossaan kertoi. Se työllistää muun muassa sote-henkilökuntaa. Alkoholi vaikuttaa merkittävästi ihmisen arviointikykyyn, ja ylipäätään hyvin suuri osa onnettomuuksista tapahtuu alkoholin vaikutuksen alaisena. Tilastojen mukaan jopa 40 prosenttia tapaturman vuoksi sairaalahoitoon hakeutuvista on päihtyneitä ja 25 prosenttia tapaturmaisista kuolemista liittyy alkoholiin. Jo hyvin pienet alkoholimäärät voivat aiheuttaa riskejä liikenteessä. Olemme viime vuosina nähneet erityisesti näiden sähköpotkulautojen aiheuttaman muutoksen liikenteessä. Tässä eräänä päivänä, kun lähdin täältä Eduskuntatalolta työhuoneestani ja astuin tuohon jalankulkuväylälle, olin jäädä sähköpotkulaudan alle, jossa kuskin lisäksi oli myöskin joku kyydissä. En tiedä, olivatko he päihtyneitä, mutta tilanne oli vaarallinen.

Tämä lakialoite vaikuttaa hyvin kannatettavalta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

19.01 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Päätin pyytää puheenvuoron kannattaakseni tätä edustaja Laihon lakialoitetta sinänsä. Sen verran kun minä näitä sähköpotkulautoja ja niitten tasapainossa pitämistä tunnen, melkein voisin olla sitä mieltä, että siinä ei saisi olla lainkaan alkoholin vaikutuksen alaisena, kun niillä liikkuu esimerkiksi täällä pääkaupunkiympäristössä. Mutta sinänsä edustaja Laihon lakialoite on oikean suuntainen, ja suhtaudun siihen myönteisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä edustaja Laiho, olkaa hyvä.

19.02 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Kiitokset täältä kannatuksesta keskustan suunnasta. Haluan tästä edustaja Kivirannan esille nostamasta promillerajasta tuoda sen asian, että itsekin mietin tätä, mikä sen promillerajan pitäisi olla, olisiko se sama kuin autoilla vai nyt tämän mukaisesti, niin kuin on veneilyssä. Ja itsekin olen sitä mieltä, että tämä promilleraja voisi olla alhaisempi, ja olen myöskin sitä mieltä, että veneilyssä sen pitäisi olla alhaisempi. Kävin myös keskustelua poliisin kanssa, ja oikeastaan sitten päädyin tähän ja heilläkin oli sitä kantaa, että se voisi olla myöskin autoilun kanssa samassa, ymmärtäen tie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

tenkin myös tämän realistisuuden, mihin pystyttäisiin pääsemään, joten sen takia tällaisena kompromissina sama raja kuin tämä vesillä oleva promilleraja. Mutta jos vesillä promillerajaa laskettaisiin, niin kuin olisi varmasti ihan hyvä, niin siinä yhteydessä toki sitten tämäkin kannattaa ottaa käsittelyyn, jos tämä lakialoite tässä kohtaa hyväksyttäisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

19.03 **Pekka Aittakumpu kesk:** Kiitos, arvoisa puhemies! Haluan vain lyhyesti esittää lämpimän kannatukseni tälle edustaja Kivirannan esiin nostamalle kehitysehdotukselle. Ilman muuta tätä promillerajaa kannattaa vielä tuosta laskeakin ja vähintäänkin siihen, mitä se nykyisin on autoilussa. Varmasti sillä olisi ennalta ehkäisevä vaikutus. Ja myöskin tuota veneilyn promillerajaa kannattaa, jos mahdollista, samassa yhteydessä tarkastella.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.